

Nr. 2.

Warszawa, dn. 15 stycznia 1937 r.

Ogóln. zbioru Nr. 672.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Prezes Rady Związku inż. Piotr Drzewiecki.
Za redaktora odpowiedzialnego inż. Antoni Dunin

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Marszałkowska 140, tel. 594-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa“.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł. 5 kwartalnie. Numer pojedynczy zł. 1.—

TREŚĆ NUMERU: Ś. p. Henryk Suchowiak. — Umowy i zatargi zbiorowe. — Komisja Bezpieczeństwa Pracy przy Ministerstwie Opieki Społecznej. — Wiadomości Związkowe. — Orzecznictwo w sprawach pracy. — Wiadomości z zagranicy. — Nowe książki.

Ś. p. Henryk Suchowiak.

Dnia 26 grudnia 1936 r. zmarł ś. p. inż. Henryk Suchowiak, członek Zarządu S. A. H. Cegielski.

Z szeregów przemysłowców metalowych odszedł jeden z tegich fachowców, człowiek wielkiej pracy i wielkich zasług, który całe życie swoje poświęcił pracy w przemyśle metalowym.

Ś. p. Henryk Suchowiak urodził się w 1873 r. w Poznaniu. Tam też ukończył szkołę średnią, po czym wyjechał na studia politechniczne do Niemiec. Studiował na Politechnice w Berlinie i Stuttgartzie, gdzie też otrzymał dyplom inżynierski.

Po krótkiej pracy zawodowej w Niemczech po-

wrócił do Kraju, wstępując w roku 1907 do fabryki maszyn rolniczych H. Cegielskiego.

Od tego czasu trwał na posterunku w f. H. Cegielski, zrazu jako inżynier, później jako kierownik działu, dyrektor i członek Zarządu. To wybitne i odpowiedzialne stanowisko osiągnął w 1908 roku, pozostając na nim do ostatnich dni swego życia.

Kto miał możliwość zetknąć się z ś. p. Zmarłym, ten od pierwszej rozmowy wyczuwał wielkie wartości umysłu i charakteru ś. p. inż. Henryka Suchowiaka. W kołach technicznych uchodził zawsze za wybitnego fachowca i organizatora. Jego to zasługą jest uruchomienie w 1923 roku wytwórni parowozów w f. H. Cegielski S. A. On też był organizatorem działu produkcji kotłów wysokoprężnych, jako wybitny znawca gospodarki cieplnej i inicjatorem szeregu innych działów produkcji w fabryce, którą ukochał nade wszystko.

Poza pracą zawodową w fabryce ś. p. Zmarły działał na niwie społecznej w zreszezeniach technicznych i gospodarczych. Był też honorowym konsulem Belaii.

W pracach Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych brał udział jako Członek Rady Związku.

Odszedł w pełni sił, które mógł jeszcze długo oddawać na pożytek Polski i przemysłu metalowego.

Cześć Jego pamięci.

Inż. Jerzy Goleniewicz.

Komisja Bezpieczeństwa Pracy przy Min. Opieki Społecznej.

W rozwoju akcji bezpieczeństwa pracy Polska wyprzedzona została o dobre kilkadziesiąt lat przez uprzemysłowione kraje zachodu Europy i przez kraje północno-amerykańskie. To co we wspomnianych krajach nabrało już pełnego rozmachu, u nas jest dopiero w stadium początkowym. Początek ten zapowiada się jednak zupełnie dobrze. Akcja bezpieczeństwa pracy interesuje zarówno czynniki rządowe, instytucje społeczne i organizacje techniczne, jak i organizacje przemysłowo-gospodarcze. Specjalną komórkę organizacyjną posiada dla spraw bezpieczeństwa pracy Min. Opieki Społecznej, coraz bardziej wysuwa się na miejsce naczelne akcja bezpieczeństwa pracy w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, poważne studia i prace wydawniczo-propagandowe prowadzi Instytut Spraw Społecznych oraz Stowarzyszenia techniczne jak Stowarzyszenie Techników Polskich itd. Powstał niedawno specjalny dział przy Muzeum Przemysłu i Techniki. Przy szeregu organizacji przemysłowych (hutnictwo, przemysł metalowy, chemiczny, drzewny, papierniczy i cukrowniczy) powstały specjalne komisje bezpieczeństwa pracy i referaty poświęcone działalności w terenie. Zadania ściśle związane z bezpieczeństwem pracy wykonywuje Inspekcja Pracy, Nadzór Górniczy, Stowarzyszenie dozoru kół i t. d.

Pomyślnie zjawisko szerokich zainteresowań sprawą bezpieczeństwa pracy nasuwa jednak pewne obawy, aby nie powstał w tej dziedzinie chaos, wywołany brakiem wspólnego planu. Wielu niepożądanym doświadczeniom zapobiec może ustalenie wspólnej linii działalności, i współpraca wykluczająca marnotrawstwo wysiłków przez podwójne, czy potrójne wykonywanie tych samych prac.

W dużej mierze zapobiega temu powołana ostatnio do życia przez Ministra Opieki Społecznej Komisja Bezpieczeństwa Pracy. W dn. 9 grudnia b. r. odbyło się pierwsze posiedzenie wspomnianej komisji, której spełniać wypadnie rolę państwowej rady bezpieczeństwa pracy. Wchodzi do niej nie reprezentanci zainteresowanych grup według jakiegoś klucza, lecz po prostu przedstawiciele tych urzędów, instytucji i organizacji, które akcję bezpieczeństwa pracy u siebie prowadzą. Do komisji tej wszedł więc obok przedstawicieli innych gałęzi przemysłu również i przedstawiciel przemysłu metalowego. Wyłoniona podkomisja regulaminowa kończy już swe prace, w początkach przyszłego roku rozpocznie się więc właściwa działalność Komisji, mająca na celu koordynację podejmowanych w różnych kierunkach wysiłków.

WIADOMOŚCI ZWIĄZKOWE.

Z grupy producentów narzędzi.

Dnia 8 b. m. ukonstytuował się Zarząd Grupy Producentów Narzędzi Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

W skład prezydium weszli, obok wybranego na Walnym Zgromadzeniu prezesa Henryka Poreyki, pp. Kazimierz Wretowski, Marian Kurzyna i Jerzy Goleniewicz — jako viceprezesa. Skarbnikiem wybrano p. Aleksandra Rąbalskiego.

Przy Zarządzie Grupy uruchomiono Komisję Techniczną dla wymiany doświadczeń i wzajemnej pomocy przy produkcji narzędzi. Na czele Komisji stanął inż. J. Goleniewicz.

Do Komisji Redakcyjnej Spisu Narzędzi na 1937 r. wybrano pp.: Wacława Mossey'a i Jerzego Falkiewicza.

Z grupy przemysłu motoryzacyjnego.

Dla podniesienia poziomu produkcji sprzętu motoryzacyjnego i wyróżnienia wyrobów członków Grupy Przemysłu Motoryzacyjnego P. Z. P. M. wprowadzony został ochronny znak towarowy

Znak ten przyznawany będzie fabrykom zrzeszonym w Grupie, na mocy specjalnego Regulaminu.

Komisja dla Spraw Technicznych opracowała dla Ministerstwa Przemysłu i Handlu wykaz części samochodowych i akcesoriów, nadających się dla produkcji samochodowej w f. Lilpop, Rau i Loewenstein.

Z uwagi na trudności finansowe fabryk części samochodowych, Zarząd Grupy postanowił wystąpić o uzyskanie kredytów zaliczkowych na finansowanie dostaw do fabryk samochodowych.

W związku z tym rozesłana została do Członków Grupy odpowiednia ankieta, która posłuży do opracowania odnośnych wniosków.

Przy Zarządzie Grupy ukonstytuowała się Komisja dla Spraw Handlowych, w skład której weszli pp.: Janusz Dębicki, Wiesław Prądzwiński i Artur Steinhaugen.

Reglamentacja towarowa i dewizowa.

W związku z sytuacją, jaka wytworzyła się w dziedzinie reglamentacji towarowej i dewizowej, Izba Przemysłowo-Handlowa wystąpiła z inicjatywą powiązania spraw reglamentacji towarowej i dewizowej w jednej instytucji.

Międzynarodowy Kongres Badania Materiałów.

W dniach od 19.IV. do 24.IV. 1937 r., odbędzie się w Londynie kongres Międzynarodowego Związku Badania Materiałów.

Kongres odbędzie się pod protektoratem Jego Królewskiej Wysokości Księża Kentu.

Na kongres zgłoszono ponad 200 referatów wybitnych specjalistów z różnych krajów, między innymi z Polski.

Obok technicznych posiedzeń jest przewidziane zwiedzanie laboratoriów badawczych zakładów przemysłowych.

Przewidziana jest kolacja w Brytyjskim Tow. Radiowym, oficjalny bankiet oraz oficjalny bal.

Udział w kongresie wynosi:

21 szylingów do dnia 31. III. 1937 r.

W terminie po 31. III. 1937 r. koszt. uczestnictwa wynosi: 30 szylingów.

Księga kongresu będzie w cenie 21 szylingów dla uczestników kongresu wyłącznie do 31. III. 1937, po tym okresie 30 szylingów.

Zgłoszenia na udział w Zjeździe należy kierować do Polskiego Związku Badania Materiałów — Warszawa, skrzynka pocztowa 540. — Wszelkich informacji udziela tenże Związek.

Przemysł Metalowy w Polsce.

Nakładem Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych ukazała się broszura p. t. „Przemysł Metalowy w Polsce“, zawierająca krótki rys historyczny i omówienie sytuacji obecnej w przemyśle metalowym.

Broszura ilustrowana jest mapami i wykresami oraz zawiera wykaz wyrobów, których produkcję podjęto w latach niepodległości.

Broszura jest do nabycia w większych księgarniach i biurze P. Z. P. M. Skład Główny: Księgarnia Techniczna, Warszawa, Czackiego 3. Cena zł 2.50.

Sprawozdanie z działalności Koła Odlewników.

Dnia 25.II. 1936 r. odbyło się Zwyczajne Walne Zebranie Koła, które wybrało Władze Koła na 1936 r.:

Kol. Kol.: K. Gierdziejewski — przewodniczący, R. Szymanderski — wice-przewodniczący, St. Ambrożewicz — skarbnik, Z. Lenartowicz — sekretarz, Wł. Leśniewski.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli: kol. St. Jarkowski, J. Kowtunow, L. Skibiński.

Delegatami do Rady Delegatów zostali kol.: M. Skarbiński i E. Mieszczaniński, jako zastępcy.

Delegatami do Rady Naukowo-Technicznej zostali kol.: St. Szczawiński i J. Zybert, jako zastępcy.

Koło Odlewników liczyło na dzień 22.XII.36 r. 21 członków zwyczajnych, 15 członków nadzwyczajnych, 25 stałych gości, oraz 6 członków wspierających.

a) W dniach 6 — 8 września 1936 r. odbył się III Zjazd Odlewników Polskich, zorganizowany przez Koło Odlewników łącznie z Grupą Odlewni przy Polskim Związku Przemysłowców Metalowych. W wyniku obrad powzięto szereg ważnych uchwał.

b) W okresie sprawozdawczym Zarząd Koła zorganizował 3 odczyty dla swoich członków i zaproszonych gości oraz 2 od-

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PRACY.

Ubezpieczenie pracowników umysłowych.

Ubezpieczenie to na całym obszarze państwa normują przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 listopada 1927 r. „o ubezpieczeniu pracowników umysłowych“ (Dz. U. R. P. z dn. 2 grudnia 1927 r. Nr. 106 poz. 911) uzupełnione następnie: 1) ustawą z dn. 22 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozp. Prez. Rzpl. z dn. 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 229), 2) ustawą z dn. 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 396), 3) rozp. Rady Ministrów z dn. 27 grudnia 1933 r. o uchyleniu grup zarobkowych (Dz. U. R. P. Nr. 102 poz. 794) i 4) ustawą z dn. 15 marca 1934 r. o zmianie rozporządzenia z dn. 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 347).

Dla skrócenia, rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 listopada 1927 r. „o ubezpieczeniu pracowników umysłowych“, będziemy w tezach orzeczeń i wyroków Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego nazywać „rozporządzeniem“.

Obowiązek ubezpieczenia

Cechami charakterystycznymi umowy o pracę są: wskazanie pracy samej jako świadczenia umownego, określonego w umowie, wyraźnie lub milcząco co do jakości i ilości, zależność służbowa pracownika w wykonywaniu pracy oraz obciążenie pracodawcy ryzykiem pracy.

Rodzaj zajęć i zakaz załatwiania innych interesów nie świadczą o tem czy mamy do czynienia z umową pracy, czy inną umową.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 29 maja 1935 r. R. C. II 325/35).

Sąd Najwyższy w ten sposób ustalił cechy, które odróżniają umowę o pracach od innych umów np. umowy o dzieło, które nie pociągają za sobą obowiązku ubezpieczenia społecznego.

Samo pobieranie pensji nie jest wystarczającym dowodem istnienia stosunku służbowego lub roboczego, niezbędnym bowiem warunkiem istnienia stosunku służbowego lub roboczego jest zależność służbowa od pracodawcy, obowiązek podporządkowania się jego woli oraz wykonywania umówionej pracy.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 22 stycznia 1935 r. L. C. I. 1595/34).

Nie każda praca wymagająca wysiłku umysłowego, uzasadnia uznanie wykonywującej ją osoby za pracownika umysłowego w rozumieniu rozporządzenia, lecz tylko taka praca, która należy do jednej z kategorii, wyliczonych wyczerpująco w art. 3 rozporządzenia.

(Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dn. 22 lutego 1935 r. L. Rej. 9494/32).

Jacy pracownicy podlegają ubezpieczeniu.

Dla zaliczenia do kategorii pracowników umysłowych w myśl art. 3 rozporządzenia miarodajny jest tylko rodzaj faktycznie spełnianych czynności, niezależnie od wykształcenia danej osoby i od tytułowania jej stanowiska.

(Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 29 października 1936 r. L. Rej. 8191/34).

Pełnienie czynności administracyjnych i nadzorczych uzasadnia obowiązek ubezpieczenia w myśl rozporządzenia. Dla ustalenia rodzaju czynności miarod-

czyły łącznie ze Stowarzyszeniem Inżynierów Mechaników Polskich.

c) W ciągu 1936 r. wyszły 2 specjalne zeszyty odlewnicze, w tem 1 Zjazdowy, „Przeglądu Technicznego”. Koło Odlewników wzięło również udział w opracowaniu Kalendarza Odlewniczego na 1937 r., wydanego przez Grupę Odlewni.

d) Stosunki Koła Odlewników z pokrewnymi organizacjami za granicą cechuje ścisła (nadal) współpraca. Jako jeden z widocznych objawów tej współpracy nadmienić należy przesłanie na III Zjazd Odlewników Polskich referatów wymienionych przez Stowarzyszenia Odlewników Angielskich, Belgijskich i Francuskich.

Na Międzynarodowy Kongres Odlewniczy w Düsseldorfie Koło Odlewników zgłosiło jako referat wymienny pracę prof. Dr. A. Krupkowskiego p. t. „O kinetyce utleniania się metali ciekłych — cynk, ołów, srebro, miedź”. Poza tym Koło Odlewników wzięło czynny udział w obradach Kongresu przez delegację w ilości 14 osób pod przewodnictwem kol. K. Gierdziejewskiego. Koło Odlewników wzięło również udział w dorocznym posiedzeniu Międzynarodowego Komitetu Stowarzyszenia Technicznych Odlewniczych, które się odbyło równocześnie z Kongresem w Düsseldorfie. Na doroczne posiedzenie Międzynarodowej Komisji Badania Żeliwa Koło Odlewników zgłosiło pracę p. t. „Współczesne metody analizowania żeliwa”.

e) Koło w dalszym ciągu bierze udział w opracowywaniu międzynarodowego słownictwa odlewniczego.

f) Zeszłoroczne prace Komisji dla opracowania progra-

mów szkolenia uczniów odlewniczych oraz regulaminu egzaminacyjnego zostały zatwierdzone przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i znalazły praktyczne zastosowanie w roku bieżącym. W dalszym ciągu Koło zebrało ankietę co do ilości uczniów w odlewniach warszawskich, a to w celu wystąpienia do M. W. R. i O. P. z prośbą o wydzielenie jednej ze szkół, jako szkoły dokształcającej odlewniczej.

g) Zarząd Koła zwołał w dniu 10.XII.36 r. i 22.XII.36 r. Nadzwyczajne Walne Zebrania Koła, na których uchwalono likwidowanie Koła Odlewników, wobec powstania samodzielnego Stowarzyszenia Technicznego Odlewników Polskich.

Ceny ogłoszeń w «Przemysle Metalowym».

Pragnąc umożliwić Członkom PZPM. przeprowadzenie za pośrednictwem „Przemysłu Metalowego” reklamy swoich wyrobów postanowiliśmy obniżyć ceny ogłoszeń, które w 1937 r. wynosić będą:

$\frac{1}{3}$	str.	zł.	200
$\frac{1}{2}$	„	„	110
$\frac{1}{4}$	„	„	55
$\frac{1}{8}$	„	„	30

Od cen powyższych nie udzielamy żadnych rabatów.

Jednocześnie podajemy do wiadomości, że od dn. 1 stycznia 1937 r. wydawnictwo nasze nie korzysta z pomocy akwizytorów ogłoszeniowych.

dajna jest tylko ich istota; jakość i wysokość wynagrodzenia nie wchodzi przy tym pod uwagę.

(Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 29 października 1936 r. L. Rej. 7535/34).

Nie każda czynność administracyjna i nadzorcza uzasadnia zaliczanie wykonywującej ją osoby do kategorii pracowników umysłowych; do kategorii tej może być zaliczona tylko osoba, która, spełniając czynności administracyjne i nadzorcze, zajmuje stanowisko analogiczne do stanowisk przykładowo wymienionych w art. 2 p. 1 rozporządzenia.

(Orzeczenia Sądu Najwyższego z dn. 19 września 1934 r. L. C. I. 989/34).

Osoby pełniące czynności nadzorcze mogą być tylko wtedy uznane za pracowników umysłowych w znaczeniu rozporządzenia, jeżeli kierują technicznie pracą i są za całość pracy odpowiedzialne.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 31 października 1934 r. L. C. I. 2791/33).

Rozporządzenie nie ustala pojęcia pracownika fizycznego i nie przeciwstawia go pojęciu pracownika umysłowego, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, to też nawet stwierdzenie, że dana osoba nie jest pracownikiem fizycznym nie uzasadniałoby samo przez się obowiązku ubezpieczenia, jeżeli osoba taką nie została wyraźnie wymieniona w art. 3 rozporządzenia.

(Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 16 maja 1935 r. L. Rej. 5195/33).

Funkcjonariusz kancelaryjny, w którego zajęciach przeważa praca fizyczna, nie może być uważany za pracownika umysłowego w rozumieniu art. 63 p. 6 rozporządzenia.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 19 września 1935 r. L. C. I. 888/35).

Pracownik, który wykonywa technicznie kierownictwo maszyn, posiadając wymagane w tym celu kwalifikacje, wykazane świadectwami, i spełnia nadzór nad przydzielonymi sobie robotnikami, udzielając im technicznych wskazówek — jest pracownikiem umysłowym, chociażby niekiedy sam wykonywał w razie potrzeby pewne prace fizyczne.

(Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 8 października 1935 r. L. Rej. 8281/33).

Członkowie władz spółek a ubezpieczenie.

Sam fakt zajmowania stanowiska członka zarządu spółki akcyjnej (z wyboru) nie przesądza jeszcze w sensie negatywnym możliwości zawiazania stosunku służbowego pomiędzy tym członkiem zarządu a spółką, bowiem możność powstania takiego stosunku przewiduje wyraźnie przepis art. 80 prawa o spółkach akcyjnych, obecnie zaś art. 368 Kodeksu Handlowego z r. 1934.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 12 marca 1936 r. L. C. I. 2232/35).

Udziałowiec spółki z ogr. odp., pełniący czynności na rzecz spółki nie z tytułu swej przynależności do spółki, lecz na mocy umowy o pracę, podlega obowiązkowi ubezpieczenia.

(Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 17 grudnia 1936 r. L. Rej. 1001/33).

Okoliczność, że członek spółki z ogr. odp. pracuje na podstawie jej statutu na jej rzecz, sama przez się nie wyklucza dopuszczalności uznania tej pracy za podstawę obowiązku ubezpieczenia.

(Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 25 września 1934 r. L. Rej. 10386/32).

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Praca zawodowa kobiet. W całym szeregu krajów, pomimo, że stan zatrudnienia przekroczył już cyfry z 1928 r., w niektórych wypadkach bardzo nawet znacznie obserwujemy nadal istnienie bezrobocia.

W poszukiwaniu przyczyn bezrobocia nie można pominąć jednej bardzo istotnej, a mianowicie pracy zawodowej kobiet.

Niemieckie czasopismo „Mitteilungen des Hamburgischen Welt-Wirtschafts-Archivs“ zamieszcza ciekawe cyfry, ilustrujące rozwój pracy zawodowej kobiet.

W 1882 r. pracowało w Niemczech 11,931 milj. mężczyzn i 4,954 milj. kobiet.

W 1925 roku pracowało 11,478 mężczyzn i 20,531 milj. kobiet.

W I półroczu 1936 r. pracowało w przemyśle niemieckim 5,970 milj. osób, z czego 1,463 milj. kobiet, przy czym zaznaczyć trzeba, że ilość zatrudnionych kobiet wzrosła w czasie 1933 - 1936 r. o 350000 osób.

W 1936 r. pracowało kobiet w przemyśle odzieżowym 68,4%, włókienniczym 51,8%, papierniczym 57,5%, zabawkarskim 53,7%, spożywczym 40,3%, budowlanym 6,7%, środków komunikacyjnych 5,5%, maszynowym 3,3%, tartacznym 3,2%, hutniczym 1,9%, przetwórstwie metali nieżelaznych 41,2%.

Nie wchodzę w społeczne przyczyny pracy zawodowej kobiet nie można nie podkreślić jednak dużej doniosłości ekonomicznej tego problemu, którego znaczenie w okresie ostatnich kilkunastu lat stale wzrasta. (S.).

Aluminium w kolorach. W Birmingham w Anglii powstaje obecnie nowy przemysł dla eksploataowania wynalazku, dzięki któremu aluminium można będzie barwić różnymi kolorami, przy czym barwa ta może być bardzo trwała. Wynalazek jest zupełnie nowy i nie ma żadnego związku z usiłowaniami dawniejszymi. Odkrywcą jest młody chemik, zamieszkujący w Surrey. W celu eksploataowania tego wynalazku zostało utworzone specjalne towarzystwo.

Poddawanie aluminium temu procesowi odbywa się za pomocą prądu elektrycznego, który pokrywa metal warstwą chroniącą i stanowiącą część integralną wyrobu. Jest to sposób odmienny od sposobu używanego przy chromowaniu metali. Podobno otrzymane wyniki są bardzo dobre; kolory są odporne na działanie ciepła i światła. Liczą, że zastosowanie tego wynalazku do aluminium pociągnie za sobą b. duże zapotrzebowanie na ten artykuł.

Nazwa firmy, która przystąpiła do produkcji aluminium kolorowego brzmi: Anotints L-tid, Birmingham. (G).

Skutki niezgłoszenia pracownika do ubezpieczenia.

W myśl art. 112 rozporządzenia nie sam fakt niezgłoszenia pracownika do ubezpieczenia, lecz wyniki dla pracownika skutek niezgłoszenia szkody i straty, skutkują materialną odpowiedzialność pracodawcy wobec pracownika.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1935 r. L. C. I. 2575/34).

Orzeczenie to rozważa tylko jedną stronę odpowiedzialności pracodawcy za niezgłoszenie pracownika do ubezpieczenia, mianowicie odpowiedzialność wobec samego pracownika. Sąd musi w każdym wypadku zbadać, czy pracownik poniósł straty na skutek niezgłoszenia. Jeśli straty nie poniósł np. pracownik mimo zgłoszenia nie otrzymałby ze względu na brak odpowiednich kwalifikacji, (ilość miesięcy składkowych) pracodawca nie jest pociągany do świadczeń wobec pracownika. Zaniechanie obowiązku ubezpieczenia pociąga za sobą jednak obowiązek zapłacenia nieopłaconych składek ubezpieczeniowych.

Szkoda wskutek nieubezpieczenia pracownika przez pracodawcę powstaje w tym momencie, w którym pracownik byłby nabył prawo do świadczenia, gdyby pracodawca był go ubezpieczył.

Fakt, iż pracownik, który miał prawo sam zgłosić się do ubezpieczenia, nie uczynił tego, nie uzasadnia przyjęcia współwiny pracownika, bowiem podstawą odszkodowania jest bezprawie, jako źródło szkody, a bezprawie leży w zaniechaniu obowiązku a nie w zaniechaniu prawa.

Jezeli pracownik umyślowy pracował u kilku pracodawców, a przez żadnego z nich nie został ubezpieczony w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych

wych i u żadnego z nich nie przebył okresu składkowego, potrzebnego do nabycia prawa do danego świadczenia społecznego, zaliczając jednak czas jego pracy u wszystkich pracodawców byłby ten okres składkowy już przebył, wówczas za szkodę, jaką pracownik poniósł wskutek utraty prawa do odnośnego świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, odpowiadają, gdy udział poszczególnych pracodawców w szkodzie nie da się oznaczyć, wszyscy ci pracodawcy solidarnie co do podstawy wymiaru świadczenia, co do wysokości zaś świadczenia każdy z pracodawców w stosunku do ilości miesięcy, przepracowanych przez pracownika u niego.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 28 kwietnia 1936 r. L. C. II. 2898/35).

Sprawy związane z odszkodowaniem za niezgłoszenie do ubezpieczenia.

Z odszkodowania należnego pracownikowi z powodu pozbawienia go prawa do renty przez zaniechanie zgłoszenia do ubezpieczenia we właściwym czasie, nie można potrącać kwoty odprawy, jaką mógłby pracownik otrzymać z Zakładu Ubezpieczeń, na podstawie przebytego okresu ubezpieczenia, gdyby był zgłosił o nią roszczenie.

Orzeczenie o tym, czy zachodzą warunki odszkodowania należy do sądu a nie do Zakładu Ubezpieczeń.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 4 kwietnia 1935 r. L. C. II. 3053/34).

Odpowiedzialność z art. 112 ust. 3 rozporządzenia ciąży na pracodawcy nie tylko w razie całkowitego zaniechania zgłoszenia pracownika do ubezpieczenia.

3 miliardy R. M. obrotu w 1936 roku w dziedzinie przemysłu maszynowego Niemiec. Obrót w dziedzinie przemysłu maszynowego Niemiec w 1936 r. można przyrównać do najlepszych czasów z 1928 roku.

W niektórych gałęziach obrót ten przekroczył nawet stan z 1928 roku. Ogólny obrót w tej dziedzinie przemysłu przekroczył 3.000 milionów R. M. i przewyższył obrót z 1935 roku o 20%. Przemysł maszynowy zatrudnił w 1936 roku 600.000 robotników. Popyt na fachowców z tej dziedziny zwiększał się stale czego dowodem może być fakt, że kiedy w 1928 roku procent uczniów wyniósł 11,4, to w 1936 roku podniósł się do 14.

Wywóz maszyn z Niemiec wyniósł w ogólnym eksporcie z Niemiec 21% i był w 1936 roku o 30% wyższy niż w 1935 roku. (T.).

Niemiecki materiał kolejowy dla Chin. W dniu 28 listopada r. b. pomiędzy chińskim ministerstwem kolei i niemiecką grupą, złożoną z firm: Ferrostaal, F. Krupp, Stahlunion i Otto Wolff zawarta została umowa na dostawę materiału kolejowego na kredyt w wysokości 40 milionów chińskich dolarów.

Splata należności kredytowych za te zamówienia nastąpić ma w przeciągu 6 ew. 10 lat. (T.).

Położenie na rynku żelaznym w Niemczech. W dziale żelaza i stali panuje w Niemczech ogromne ożywienie i daje się zauważyć duże zapotrzebowanie na eksport. W ostatnim tygodniu fabryki odmówiły przyjęcia prawie trzeciej części zamówień. Ceny blachy, prętów i drutu maszynowego zostały podwyższone. Przemysł zatrzymuje tylko najlepszych klientów. Eksporterzy mają duże trudności z ulokowaniem nowych zamówień.

Cyfry za październik posłużą za podstawę obecnego eksportu. W październiku eksport (z wyłączeniem starego żelastwa) osiągnął nowy rekord — 321.300 ton; przemysł zatrzyma się prawdopodobnie na następujących cyfrach, odrzucając wszelkie inne zamówienia: półwyroby — 16 tys. ton; surówka — 21 tys. ton; pręty i kręgi — 51 tys. ton; bednarka — 14 tys. ton; blachy i blacha biała — 32 tys. ton. Na inne wyroby nie zostało określone. Uważa się, że bardzo wysoka cyfra dla rur (37 tys. ton) może być jeszcze podwyższona. Obstalunki nadeszłe w grudniu przekraczają już o 50% zamówienia w ubiegłych miesiącach. Doszło do tego, że obecnie już proponują pewną nadwyżkę ceny fabrykom, które mogłyby wykonać zamówienie w przeciągu trzech, czterech tygodni. Niektórzy eksporterzy, którzy zaopatrzyli się latem, a sprzedają obecnie, robią doskonałe interesy. (G).

lecz także w razie zgłoszenia go z uposażeniem mniejszym od rzeczywistego.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 21 stycznia 1936 r. L. C. II. 2119/35).

Przepis art. 112 ust. 3 rozporządzenia, nakładając na pracodawcę odpowiedzialność za szkodę, spowodowaną nieubezpieczeniem pracownika, nie czyni różnicy co do pobudek tego zaniedbania.

Wdowa po pracowniku, która nie nabyła prawa do renty wdowiej wskutek zaniechania przez pracodawcę zgłoszenia do ubezpieczenia jej męża, może żądać od pracodawcy wynagrodzenia wynikłej dla niej szkody, chociażby pracownik za życia nie dochodził należnej mu renty.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 9 stycznia 1936 r. L. C. II. 1988/35).

Nie ponosi odpowiedzialności z art. 112 rozp. Prezydenta Rzplitej z 24 listopada 1936 r. pracodawca, który zlecił pracownikowi, zastępującemu go w przedsiębiorstwie, aby zgłosił siebie do ubezpieczenia; pracownik, który zlecenia nie wykonał sam ponosi tego skutki.

Pracodawca nie jest obowiązany do zgłaszania osobiście swych pracowników do ubezpieczenia i wykonanie tego obowiązku może zlecić pracownikowi, zastępującemu go w przedsiębiorstwie;

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 26 lutego 1935 r. L. C. I. 2185/34).

Wdowa po pracowniku, tylko wówczas może mieć przeciwko pracodawcy męża roszczenie o odszkodowanie z tytułu niedokonanego ubezpieczenia, jeżeli

w tym zaniedbaniu zabezpieczenia nie ponosi winy sam jej mąż.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 30 maja 1934 r. L. C. II. 471/34).

Pracodawcy obowiązany do wynagrodzenia szkody zrzędzonej pracownikowi przez zaniechanie zgłoszenia go do ubezpieczenia, nie służy prawo potrącania z sumy odszkodowania tych składek, które pracownik zaoszczędził sobie wskutek niezgłoszenia go do ubezpieczenia ani tych świadczeń, które pracodawca jest obowiązany wypłacać pracownikowi niezależnie od obowiązku ubezpieczenia.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 28 grudnia 1934 r. L. C. II. 2072/34).

Sąd słusznie oddalił wytoczone przez pracownika przeciwko pracodawcy powództwo o odszkodowanie z powodu utraty świadczeń na wypadek braku pracy, jeżeli po otrzymaniu przez pracownika z Zakładu Ubezpieczeń obliczenia utraconych świadczeń a przed upływem sześciu miesięcy od dnia ustania zatrudnienia pracodawca zapłacił składki, od których uiszczenia w tym czasie uzależnione jest przyznanie świadczeń z powodu braku pracy zgodnie z art. 112 1 rozporządzenia. (Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1934 r. L. C. I. 2633/33).

Bezpłatna praca a zasiłki.

Pracownik, który w okresie korzystania ze świadczeń z powodu braku pracy objął bezpłatną praktykę, chociaż jest zatrudniony, nie traci jednak prawa do świadczeń, ponieważ pracodawca mówiąc w art. 17 ust. 1 p. 2 rozporządzenia o pozostawianiu bez pracy mógł mieć na myśli tylko pracę zarobkową.

(Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 27 kwietnia 1935 r. L. Rej. 5287/33).

NOWE KSIĄŻKI.

W obliczu zasadniczych przeobrażeń.

Nakładem wydawnictwa „Hutnik” ukazała się pod powyższym tytułem praca p. Janusza Ignaszewskiego, omawiająca sytuację hutnictwa polskiego na tle ogólnej koniunktury hutnictwa światowego.

Starannie opracowana broszura zawiera szereg ciekawych uwag Autora lub cytata, zasługujących w pełni na zanotowanie.

Minister Przemysłu i Handlu Wielkiej Brytanii oświadczył w parlamencie 24.XI. 1936 r.:

„Co się tyczy podwyżek cen, to wszystko przemawia za tym, aby cieszyć się z poprawy cen w hutnictwie żelaznym. W ciągu minionego okresu produkcja stała się nierentowną, a huty straciły swe rezerwy. Robotnicy byli zwalniani i niezbędne reperacje nie przeprowadzone. Obecnie, dzięki polepszeniu warunków rynkowych, urządzenia zakładów są modernizowane, płace podwyższone, liczni robotnicy przyjmowani do pracy”.

Drobna cytata, ale jakże zasadniczego znaczenia, jak bardzo wzbudzająca refleksje, zwłaszcza u nas, gdzie istnieją tendencje równania w dół.

Ciekawym jest, że robotnicze organizacje Wielkiej Brytanii zgodziły się na przedłużenie czasu pracy w hutnictwie, a nawet na naruszenie t. zw. „angielskiej soboty”.

Światowa produkcja stali wzrosła w 1936 r. o 137,7% i wzrosła w stosunku do 1913 r. o 58,8%. Polska produkcja stali nie osiągnęła nigdy poziomu z 1913 r.

Ceny żelaza pretowego wynoszą za tonę:

w Austrii	337,80 zł
na Węgrzech	304,20 „
w Niemczech	302,80 „
(Gliwice)	
w Niemczech	245,05 „
(Oberhausen)	
w Stanach Zjedn.	240,00 „
w Anglii	239,50 „
w Polsce	232,00 „

Oczywiście Autor cytuje tylko te kraje, gdzie cena żelaza jest wyższa, niż w Polsce. We Francji, Belgii i Luksemburgu ceny żelaza kształtują się poniżej cen polskich.

Słusznie pisze Autor:

„Nikłość prac nad rozbudową hutnictwa w Polsce, wobec ogromu wysiłków na tym polu, nie oszczędzonych przez inne państwa, stanowi groźne memento, iż zachowanie dotychczasowej pozycji w zespole producentów stali nie będzie łatwe”.

„Wszyscy uświadamiają sobie również, że na wypadek wojny zaciągną nad hutnictwem krajowym wyjątkowe wymagania....”

Polityka spychania cen do granic kosztów własnych nie jest zatem zupełnie zgodna z podstawowymi założeniami polskiej racji gospodarczej.

Intencją Autora było, aby, na tle naświetlenia koniunktury światowej i wielkich prac modernizacyjnych, przeprowadzonych w innych krajach, wykazać konieczność przywrócenia rentowności hutnictwa polskiego przez cofnięcie przez Rząd postanowień o obniżce cen wyrobów hutniczych.

Z zadania tego wywiązał się Autor bez zarzutu.

Przemysł Polski w latach 1933/35.

Inż. Bohdan Cywiński ogłosił pod powyższym tytułem pracę, której zadaniem jest zobrazowanie położenia przemysłu polskiego w latach 1933 — 35.

Recenzję o tej książce podamy w następnym numerze Przemysłu Metalowego.

Książka jest do nabycia u Gebethnera i Wolffa.

Nakładem Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich (SIMPu) wyszła z druku „II Księga Inżynierów Mechaników Polskich”, wydana w X-lecie założenia Towarzystwa i jednocześnie z X Zjazdem Inżynierów i Mechaników Polskich. Księga jest zatem wydawnictwem jubileuszowym, które, w porównaniu z pierwszym wydaniem, jest znacznie rozszerzone i uzupełnione całym szeregiem nowych wiadomości, dotyczących polskich uczelni technicznych, polskiej prasy technicznej i przedsiębiorstw przemysłu metalowego, oraz nowymi działami, zawierającymi bogaty materiał informacyjny o Akademii Nauk Technicznych, polskich stowarzyszeniach technicznych, prasie technicznej zagranicznej, oraz przedsiębiorstwach innych gałęzi przemysłu, związanych z pracą inżyniera mechanika, jak naftowego, drzewnego i włókienniczego. Wydawnictwo obejmuje 256 stron druku, i cena jego wynosi 6 zł — dla członków SIMPu 3 zł. Księgę nabyć można po cenie normalnej w Księgarni Technicznej i Sekretariacie Simpu, oraz po cenie ulgowej w Sekretariacie SIMPu.

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻYNIERJI

Biblioteka F. H. „Ursus”

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w złotych po kursie dnia za tonę metryczną.

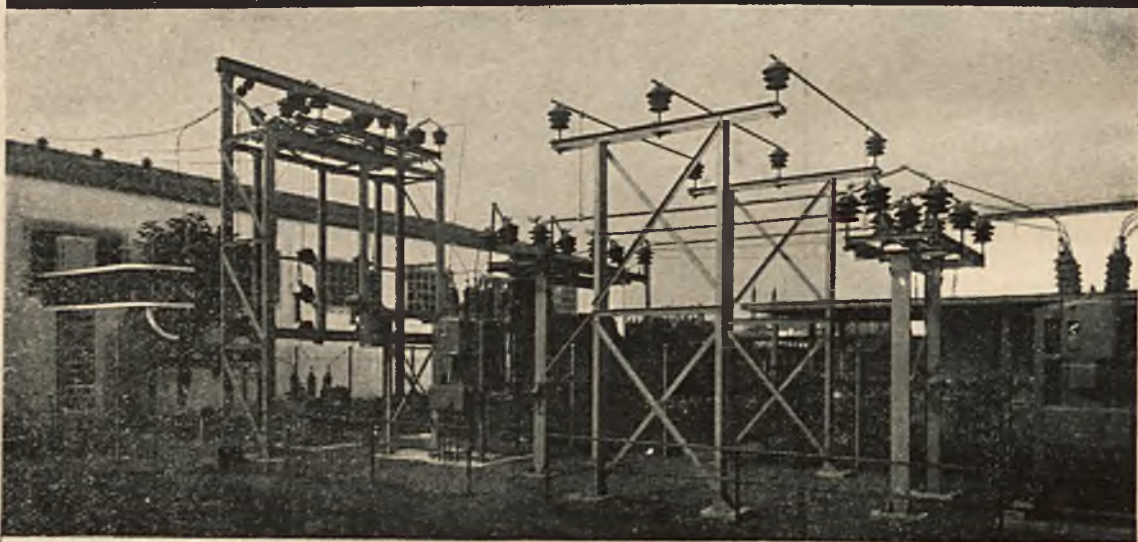
	w dn. 14.I 1936 r.	w dn. 12.I 1937 r.
Aluminium	2577	2553
Antymon	1192	1404
Cyna standart.	5486	5888
Cynk hutniczy	369	528
Miedź elektrolityczna	999	1471
Miedź standart	890	1355
Ołów miękki	393	720
Nikiel	5218	4659
Rtęć	9964	—
Srebro za 1 kg.	72	74

Ceny metali na rynku londyńskim w bieżącym tygodniu kształtowały się jak wyżej podano. Jeśli teraz porównamy te ceny z cenami analogicznego okresu roku poprzedniego, a mianowicie z notowaniami giełdy londyńskiej z dn. 14. I. 1936 r. stwierdzimy b. poważny wzrost cen, dochodzący do 50% i więcej. Ze wszystkich wymienionych metali najwięcej podrożał ołów, bo aż o ok. 83%, następnie miedź: standart o ok. 52% i elektrolityczna o ok. 47%; cena cynku podniosła się o ok. 43%, antymonu o ok. 18%. Stosunkowo mniej wzrosła cena cyny o ok. 7,5% i najmniej srebra o ok. 3%. Notowania aluminium utrzymują się stale bez zmiany, a nikiel spadł o ok. 10%.

GWARANTEM SPRAWNOŚCI NASZYCH WYROBÓW
TO DOKŁADNA KONTROLA PRODUKCJI I PRÓBY
WE WŁASNYCH LABORATORIACH DO 1250 000 V, 20 000 A

OTRZYMALIŚMY ŻŁOTY MEDAL
NA WYSTAWIE PRZEMYSŁU METALOWEGO I ELEKTROTECHNIKI

*fabryka apar. elektrycznych
warszawa • okopowa • 19*

S. KLEIMAN I S. WIE